

УДК 340.1:338.1
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v4.2024.4>

Р. С. Кірін

orcid.org/0000-0003-0089-4086

*доктор юридичних наук, доцент,
провідний науковий співробітник*

*Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень» імені В. К. Мамутова
Національної академії наук України»*

ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИЙ ПІДЕТАП (2006–2008 РР.) ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН Е-УРЯДУВАННЯ

Постановка проблеми. Проведені у вересні 2005 р. парламентські слухання з питань розвитку інформаційного суспільства (далі – ІС) в Україні відзначили низку передумов, які дозволили стверджувати, що вітчизняний ринок інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) перебуває в стані активного становлення та за певних умов може стати фундаментом розвитку ІС в Україні [1], а саме: – створення в Україні третього у світі комп'ютера (після США та Великобританії); – сформування всесвітньо відомої школи кібернетики та обчислювальної техніки; – започаткування наукових напрямів – штучний інтелект, теорія самоорганізації, системний аналіз та інші; – сформування правових засад побудови ІС; – наявність висококваліфікованого кадрового потенціалу в інформаційній сфері; – наявність постійно зростаючого та поновлюваного парку комп'ютерної техніки, сучасних систем та засобів телекомунікацій, зв'язку.

Окремо слід відмітити надане доручення уряду щодо забезпечення сприятливих умов для створення та розвитку: а) національної, галузевих і регіональних інформаційних систем, мереж та електронних (далі – е-) ресурсів, у тому числі інформаційної е-системи «Електронний Уряд»; б) інтегрованих інформаційно-аналітичних систем органів державної влади (далі – ОДВ) та органів місцевого самоврядування (далі – ОМС), зокрема у сфері охорони здоров'я, освіти, науки, культури, довкілля.

Правову основу діяльності у сфері телекомунікацій встановлював чинний на той час Закон України «Про телекомунікації» [2]. Крім того, цим законом визначалися повноваження держави щодо управління та регулювання такої діяльності, а також права, обов'язки та засади відповідальності фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у даній діяльності або користуються телекомунікаційними послугами (далі – ТКП). Телекомунікації визнавалися невід'ємною частиною виробничої та соціальної інфраструктури України і були призначені для задоволення потреб фізичних та юридичних осіб, ОДВ в ТКП.

Взаємодія операторів телекомунікацій з ОДВ та ОМС, відповідно до ч. 1 ст. 11 згаданого закону, стосовно отримання ними ТКП здійснювалася на договірних засадах відповідно до законодавства України.

Питання необхідності реформування відносин публічного управління та адміністрування, а також управління інформаційною безпекою, в напрямку їх подальшої цифровізації, актуалізувалися із виключенням України зі списку країн з перехідною економікою в рамках антидемпінгового законодавства Європейського Союзу (далі – ЄС) та, як наслідок, отриманням статусу країни з ринковою економікою, який набув законної сили з 30.12.2005 р. [3].

Тож, дослідження інформаційно-телекомунікаційного етапу правового регулювання відносин е-урядування впродовж 2006–2008 рр. є актуальним не лише в аспекті становлення механізму забезпечення відкритості органів виконавчої влади (далі – ОВВ) різного рівня [4], а й для загального уявлення про генезу історичних шляхів та особливостей формування відповідної нормативно-правової бази у національному законодавчому просторі.

Аналіз сучасного стану досліджень. Стрімкий розвиток інформатизації та інтернетизації діяльності ОДВ та ОМС дали поштовх до значної уваги науковців до висвітлення проблемних питань розвитку цього процесу в Україні. Крім того, в ЄС добігав кінця план дій «Електронна Європа 2005» (*e-Europe 2005*), ухвалений в червні 2002 р. Європейською Радою в Севільї (Іспанія), а вже у 2006 р. цифрову грамотність визнали однією з восьми ключових компетенцій, якою має володіти кожен європейський громадянин. Тож, сфера е-урядування була й залишається предметом досліджень надзвичайно великої кількості представників різних галузей знань.

Зокрема у 2006 р. вийшли ґрунтовні публікації наукового та навчального характеру, присвячені інформаційній політиці (у тому числі й е-урядуванню) [5], основам та технологіям е-урядування [6, 7]. А. Асанова у своїй статті розглянула е-уряд як дійовий механізм взаємодії

і форму співпраці держави та громадян в ІС [8]. Організаційно-правові основи надання адміністративних послуг ОБВ з використанням інформаційної системи «Е-уряд» стали предметом дослідження Т. Желюк [9]. Натомість А. Серенюк присвятив свою публікацію принципам організації е-уряду на місцевому і регіональному рівнях [10]. Звертає на себе увагу той факт, що вітчизняні науковці, у переважній більшості, обирали для дослідження не власне е-урядування, а його головну складову – е-уряд.

На відміну від наведених робіт, автори з Інституту інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України у другому, доповненому виданні, присвяченому питанням Е-майбутнього та інформаційного права, задалася питаннями [11, с. 129]: – що ховається під терміном «е-уряд»?; – чи знаменує воно собою прихід нової епохи у відносинах між громадянами і державою або ж під е-урядом мається на увазі прикладне використання Інтернет-технологій (інструменту) для оптимального обслуговування вже існуючих моделей суспільного устрою? Науковці зазначають, що при першому розгляді е-уряд – це лише інструмент е-управління всіх рівнів влади, який відповідає новим потребам суспільства, що переживає наслідки соціо-технологічної революції, викликані широким запровадженням комп'ютерів і мереж. В той же час, говорячи про е-уряд, необхідно розрізняти традиційні державні інститути, забезпечені он-лайнним інтерфейсом, і безпосередній е-уряд, як ідею [11, с. 133].

Зарубіжні дослідники у своїх доробках того часу пропонували напрями розвитку е-урядування, а також його політичні, економічні, соціальні і технологічні фактори [12, 13], досліджували питання підтримки на веб-сайтах муніципальних органів влади США залучення громадськості [14], надали загальну характеристику досвіду імплементації е-урядування в Естонії [15].

Тож, обраний підетап розвитку досліджень та правового забезпечення е-уряду та е-урядування є надзвичайно насиченим та цікавим для аналізу, перш за все, відповідного блоку національного та європейського законодавства. Крім того, представлені результати є логічним продовженням циклу публікацій [16, 17], присвячених історико-правовим особливостям формування та розвитку джерел права е-урядування.

Завданням статті є огляд і аналіз змісту нормативно-правових актів (далі – НПА) інформаційно-телекомунікаційного спрямування, що забезпечували діяльність державних та місцевих органів влади на етапі інтернетизації.

Метою статті є визначення особливостей та специфіки правового регулювання відносин е-урядування впродовж 2006–2008 років.

Виклад основного матеріалу. Період розвитку законодавства про е-урядування, який обраний для більш детального розгляду, супроводжувався не лише впливом внутрішніх факторів, які у значній мірі визначалися проведенням в Україні наприкінці березня 2006 р. чергових парламентських виборів, а й певною мірою був орієнтований на європейські реформи інформаційних відносин. Зокрема, вже згадувана ініціатива «Електронна Європа» (*e-Europe*), започаткована Європейською Комісією в грудні 1999 р. та підтримана Європейською Радою в Лісабоні в березні 2000 р. була закріплена у документі «Електронна Європа – інформаційне суспільство для всіх» (*e-Europe - An information society for all*). Її ключовими цілями визначені такі: – залучити кожного громадянина, дім і школу, кожен бізнес і кожен адміністрацію в цифрову епоху та онлайн; – створити цифрову грамотну Європу, що підтримується підприємницькою культурою, готовою фінансувати та розвивати нові ідеї; – забезпечити, щоб весь процес був соціально інклюзивним, будував довіру споживачів та зміцнював соціальну згуртованість [18].

Крім того, в аспекті програмно-технічного забезпечення цих процесів, слід відмітити, що на початку 2006 р. компанія «Intel» представила перший процесор лінійки «Core», призначений для заміни торгової марки «Pentium», що вживалась «Intel» у процесорах кількох архітектурних поколінь ще з 1993 р.

2006 р. Розглядаючи правотворчу динаміку вітчизняного уряду та парламенту у хронологічному порядку слід відмітити одну з постанов Кабінету Міністрів України (далі – КМУ), яка набрала чинності наприкінці 2005 р. і була присвячена необхідності вжиття невідкладних заходів із впровадження ІКТ у сфері освіти і науки, оскільки однією з найважливіших особливостей того часу було визнано перехід розвинутих країн світу від постіндустріального до ІС [19].

Важливою подією цього року стало набрання чинності 01.01.2006 р. нової редакції закону, що регулює відносини у сфері захисту інформації в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах [20, 21]. Йдеться про Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах», який отримав назву «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», а у 2020 р. (згідно із змінами, внесеними законом № 1089-IX від 16.12.2020 р.) – «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» (далі – закон про ЗІ).

Варто відзначити й два підзаконні акти, що регулювали інформаційно-телекомунікаційні відносини, але наразі втратили чинність:

1) наказ Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби

безпеки України від 20.01.2006 р. № 9 «Про затвердження Порядку формування й користування інформаційним фондом Реєстру інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем органів виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління» (втрапив чинність на підставі наказу Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації № 72 від 24.04.2007 р.);

2) рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України (далі – НКРЗІ) від 08.12.2005 р. № 155 «Про затвердження Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування» (у редакції рішення НКРЗІ від 31.03.2015 р. № 174, втратило чинність на підставі постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку № 140 від 10.08.2022 р.);

3) постанова КМУ від 09.08.2005 р. № 720 «Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг» та постанова КМУ від 15.06.2006 р. № 830 про внесення змін до зазначених Правил (постанови втратили чинність на підставі постанови КМУ від 11.04.2012 р. № 295);

4) рішення НКРЗІ від 26.01.2006 р. № 179 «Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електров'язку» (рішення втратило чинність на підставі рішення НКРЗІ від 26.11.2019 р. № 561).

До цього блоку НПА віднесемо й інші, але вже чинні підзаконні акти, що також пов'язані із законом про ЗІ, а саме:

– постанова КМУ «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах» [22];

– розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції розвитку телекомунікацій в Україні» [23] яке, відповідно до Закону України «Про телекомунікації», визначає основні засади і напрями подальшого розвитку телекомунікаційних мереж загального користування в ринкових умовах і спрямована на досягнення стратегічних інтересів та конкурентоспроможності України на міжнародному ринку;

– рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій» [24] та «Про ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій» [25].

Ще одним важливим НПА цього блоку став Закон України «Про Державну службу спеціаль-

ного зв'язку та захисту інформації України», який відповідно до Конституції України визначає правові основи організації та діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України [26]. «Телекомунікаційний» характер цього закону було змінено лише у 2020 р. з прийняттям Закону України «Про електронні комунікації» [27]. «Е-комунікаційні» термінологічні зміни останнього стосувалися, серед іншого, понять, наведених у таблиці 1.

Таблиця 1
Гене́за комунікаційної термінології [2, 25]

№	Телекомунікаційні терміни (2003 р.)	Е-комунікаційні терміни (2020 р.)
1.	«телекомунікація»	«електронні комунікації»
2.	«телекомунікаційна»	«електронна комунікаційна»
3.	«телекомунікаційна мережа»	«електронна комунікаційна мережа»
4.	«інформаційно-телекомунікаційна система»	«інформаційно-комунікаційна система»

Важливе місце в цьому блоці НПА посідає й Указ Президента України «Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю» [28], прийнятий з метою поліпшення координації організаційних, оперативно-розшукових, правових та інформаційних заходів правоохоронних органів щодо боротьби зі злочинністю, підвищення рівня роботи в цій сфері. Втім, із реалізацією цього не надто інформативного указу щодо необхідності створення Єдиної комп'ютерної інформаційної системи (далі – ЄКІС) правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю виникли значні проблеми. Варто відмітити, що уряд відреагував на нього тільки в 2009 р. затвердивши Державну програму інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана з боротьбою із злочинністю (постанова КМУ від 08.04.2009 р. № 321), яка вже через 4 роки втратила чинність (постанова КМУ від 22.04.2013 р. № 315), а чинне Положення про єдину цифрову відомчу телекомунікаційну мережу Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС) було затверджене лише у 2016 р. (наказ МВС від 04.07.2016 р. № 596, в редакціях наказів МВС від 04.07.2019 р. та від 28.10.2019 р.).

Наступним блоком НПА телекомунікаційного спрямування, прийнятих у 2006 р., є низка програмно-планових актів, якими були затверджені:

1) план заходів щодо виконання у 2006 р. Державної програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004–2007 рр. [29];

2) план заходів щодо виконання у 2006 р. Державної програми інформування громадськості

з питань європейської інтеграції України на 2004–2007 рр. [30];

3) план заходів щодо поліпшення інформування про суспільні процеси в Україні на 2006 р. [31];

4) перелік завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2006 р., їх державних замовників та обсягів фінансування [32];

5) план заходів з розвитку та супроводження Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій на 2006–2010 рр. [33];

6) програма розвитку національної системи масових е-платежів на 2006–2008 рр. [34];

7) план використання радіочастотного ресурсу України (постанова КМУ від 09.06.2006 р. № 815, втратила чинність на підставі постанови КМУ від 19.12.2023 р. № 1340);

8) умови здійснення заходів щодо перевірки відповідності стану захищеності програмно-технічного комплексу інформаційно-аналітичної системи «Вибори народних депутатів України» вимогам із захисту інформації в Україні [35].

Ще одним великим блоком НПА, покликаних врегулювати певні види телекомунікаційних відносин, є міжнародні та європейські акти, як то:

– резолюція № А/RES/60/252 Генеральної Асамблеї ООН, в якій: – підтверджується нагальна необхідність подолання «цифрової прірви» і надання країнам з перехідною економікою, допомоги у використанні всього потенціалу ІКТ; – підтверджується потенціал ІКТ як потужного інструменту сприяння соціально-економічному розвитку та внесення внеску в досягнення цілей, сформульованих у Декларації тисячоліття (*Millennium Development Goals*); – постановлено оголосити 17 травня кожного року Всесвітнім днем ІС, для того, щоб сприяти підвищенню рівня поінформованості про можливості, які обіцяє суспільствам і країнам використання Інтернету та інших ІКТ, а також про шляхи подолання «цифрової прірви» [36, ст. 13];

– повідомлення Європейської Комісії (далі – ЄК) від 26 квітня 2006 р про План дій з е-урядування до 2010 р., серед заходів якого передбачалися: – необхідність збільшення інвестицій у розвиток ІС; – впровадження ключових факторів на місцях для оптимізації е-урядування – інтероперабельне управління е-ідентифікацією (e-ID) для доступу до державних послуг, е-автентифікація документів, е-архівування [37];

– регламент ЄК № 1031/2006 від 4 липня 2006 р. про імплементацію Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 808/2004 про статистику Співтовариства щодо ІС [38], який містить 2 модулі даних, які повинні бути передані для вироблення статистики Співтовариства щодо ІС: 1) Підприємства та ІС: 1.1) системи ІКТ та їх використання на підприємствах;

1.2) використання мережі Інтернет та інших е-мереж підприємствами; 1.3) е-комерція та електронні бізнес-процеси; 1.4) ІКТ-компетентність одиниці підприємства та потреба в навичках ІКТ; 2) Фізичні особи, домогосподарства та ІС: 2.1) доступ до та використання ІКТ-систем фізичними особами та/або домогосподарствами; 2.2) використання мережі Інтернет фізичними особами та/або домогосподарствами для різних цілей; 2.3) безпека ІКТ; 2.4) ІКТ-компетентність; 2.5) перешкоди для використання ІКТ та мережі Інтернет [38].

Окремим досягненням 2006 р. стало прийняття ще одного НПА концептуального рівня, а саме – Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг (далі – АП) ОБВ [39], в якій зверталася увага на те, що для забезпечення розвитку системи надання АП необхідно розв'язати, у тому числі, такі проблеми: – обмеженість доступу до інформації, необхідної для отримання АП; – неналежне законодавче регулювання процедурних питань надання послуг тощо.

В той же час, підвищенню якості надання АП сприятиме визначення критеріїв оцінки їх якості та стандартів надання, серед яких визначені: а) зручність – урахування інтересів та потреб отримувачів послуг у процесі організації надання АП; критерій зручності передбачає можливість вибору способу звернення за АП, у тому числі поштою, е-поштою тощо; б) відкритість – безперешкодне одержання необхідної для отримання АП інформації, яка розміщується на інформаційних стендах в адміністративних органах, на їх веб-сайтах, друкується в офіційних виданнях та буклетах; критерій відкритості передбачає можливість отримання інформації телефоном та е-поштою, а також кваліфікованої консультативної допомоги.

Тож, прийняття даної Концепції відіграло значну роль для подальшого прийняття законів України про: – адміністративні послуги (№ 5203-VI від 06.09.2012 р.); – е-ідентифікацію та електронні довірчі послуги (№ 2155-VIII від 05.10.2017 р.); – е-комунікації (№ 1089-IX від 16.12.2020 р.); – особливості надання публічних (електронних публічних) послуг (№ 1689-IX від 15.07.2021 р.); – адміністративну процедуру (№ 2073-IX від 17.02.2022 р.).

2007. Наступний рік виявився не менш вагомим у закладенні засад законодавства про е-урядування. Його найбільш помітними результатами можна визнати такі законодавчі акти та урядові розпорядження, спрямовані на їх безпосередню реалізацію:

– Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» [40], в якому зазначалося, що

Україна має власну історію розвитку базових засад ІС: – діяльність всесвітньо відомої школи кібернетики; – формування на початку 90-х років минулого століття концепції та програми інформатизації; – створення різноманітних ІКТ і загальнодержавних інформаційно-аналітичних систем різного рівня та призначення. Разом з тим, зверталася увага на те, що ступінь розбудови ІС в Україні порівняно із світовими тенденціями є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України, оскільки спостерігаються нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, поглиблення «інформаційної нерівності» між окремими регіонами, галузями економіки та різними верствами населення.

– План заходів з виконання завдань, передбачених Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» [41], яким було передбачено, серед іншого, розробку методичних рекомендацій з питань побудови телекомунікаційної основи інформаційної інфраструктури відповідно до стандартів ЄС.

– Закон України «Про Державний реєстр виборців» [42], в якому державний реєстр виборців (далі – ДРВ) розглядається як автоматизована інформаційно-комунікаційна система (до внесення змін законом № 1089-IX від 16.12.2020 р. – інформаційно-телекомунікаційна система), призначена для зберігання, обробки даних, які містять передбачені цим законом відомості, та користування ними, створена для забезпечення державного обліку громадян України, які мають право голосу відповідно до ст. 70 Конституції України.

– План заходів, пов'язаних з формуванням інформаційно-телекомунікаційної системи ДРВ [43], Системи класифікації, необхідні для функціонування ДРВ [44].

Блок НПА концептуального характеру, прийнятих цього року, представлений наступними актами:

1) Концепція Державної програми розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки [45];

2) Концепція Державної програми інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана з боротьбою із злочинністю [46];

3) Концепція вдосконалення державного регулювання природних монополій [47];

4) Концепція Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008–2011 рр. [48, 49];

5) Концепція Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008–2011 рр. [50, 51].

Окремо слід відмітити ще 2 розпорядження КМУ, прийняті у 2007 р., але наразі є такими, що втратили чинність: – «Про схвалення Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства» (від 21.11.2007 р. № 1035-р, втратило чинність на підставі розпорядження КМУ № 389-р від 20.06.2012 р.); – «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади» (від 27.06.2007 р. № 494-р, втратило чинність на підставі постанови КМУ № 737 від 17.07.2009 р.).

Низка інших НПА підзаконного рівня не відзначалася приналежністю до певного блоку, хоча вони безумовно доповнювали відповідну правову базу з регулювання окремих видів інформаційних відносин: 1) телекомунікаційні наглядові відносини – Положення про вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж з метою здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій (рішення НКРЗІ від 29.03.2007 р. № 661, втратило чинність на підставі рішення НКРЗІ № 487 від 30.07.2013 р.); 2) відносини технічного ЗІ – Положення про порядок розроблення, прийняття, перегляду та скасування міжвідомчих нормативних документів системи технічного ЗІ [52]; Положення про державну експертизу у сфері технічного захисту інформації [53]; 3) інформаційні реєстрові відносини – Порядок формування й користування інформаційним фондом Реєстру інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем ОБВ, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління [54]; 4) інформаційні цифрові відносини – впровадження цифрового е-підпису [55]; утворення Центрального державного е-архіву України [56]; 5) інформатизаційні відносини – Завдання Національної програми інформатизації на 2006–2008 рр. [57]; Перелік завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2007 р., їх державних замовників та обсягів фінансування [58].

У європейському блоці відмічу Директиву 2007/2/ЄС про створення інфраструктури просторової інформації в Європейському Співтоваристві («*Infrastructure for Spatial Information in the European Community*», *INSPIRE*), яка набула чинності 15.05.2007 р. і визнавала, що проблеми стосовно наявності, якості, організації, доступності і поширення просторової інформації є спільними для великої кількості питань політики та інформаційних тем і відчуються на різних рівнях публічної влади. Розв'язання цих проблем вимагає вжиття заходів, що стосуються питань обміну, поширення, доступу до й використання

операційно сумісних просторових даних і сервісів просторових даних на різних рівнях публічної влади та у різних секторах [59].

2008. У цьому році продовжилася плідна правотворча діяльність КМУ, внаслідок якої попередні концепції трансформувалися у державні програми, а нові напрями забезпечувалися відповідними концепціями, зокрема:

1) Концепція Державної цільової науково-технічної програми впровадження і застосування грид-технологій на 2009–2013 рр. [60];

2) Державна цільова програма інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008–2011 рр. [61];

3) Державна цільова програма інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008–2011 рр. [62];

4) Державна цільова програма розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки [63];

5) Державна цільова науково-технічна програма створення державної інтегрованої інформаційної системи забезпечення управління рухомими об'єктами (зв'язок, навігація, спостереження) [64].

Варто зазначити, що державні цільові програми є одним із видів програмних документів КМУ, розроблення, затвердження та виконання яких здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про державні цільові програми» і Порядку розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженого постановою КМУ від 31.01.2007 р. № 106 [65]. В свою чергу Концепції державної політики розробляються лише у випадку, якщо їх розроблення безпосередньо передбачено законами України або указами Президента України, у тому числі про введення в дію рішень Ради національної безпеки і оборони України.

Тобто слід розрізняти поняття «концепція» як рамковий НПА, яким схвалюється загальне розуміння змісту, визначального задуму завдань майбутнього програмного документу, та як НПА, яким затверджуються основні засади і напрями подальшого розвитку певного напрямку суспільних відносин.

У європейському блоці звертають на себе увагу Рекомендації ЄК про нотифікації, часові рамки і консультації, передбачені у ст. 7 Директиви 2002/21/ЄС про спільні регулятивні рамки для мереж та послуг е-зв'язку [66].

Незначний, але все ж розвиток, отримали й інші блоки інформаційно-телекомунікаційного законодавства, а саме: – інформаційно-адміністративного – Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності ОБВ [67],

План заходів щодо реалізації у 2008 р. Концепції сприяння ОБВ розвитку громадянського суспільства [68]; – інформаційно-екологічного – Національний е-реєстр антропогенних викидів та абсорбції парникових газів [69]; – інформатизаційного – Перелік завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2008 р. [70].

Нарешті слід згадати й про НПА, що також регулювали інформаційно-телекомунікаційні відносини, але наразі втратили чинність: – Стандарт надання адміністративної послуги з видачі, переоформлення, продовження строку дії, видачі дублікатів, копій ліцензій на право провадження господарської діяльності в сфері телекомунікацій (рішення НКРЗ від 10.06.2008 р. № 1084, скасовано на підставі рішення НКРЗ № 373 від 05.08.2010 р.); – Порядок оцінки стану захищеності державних інформаційних ресурсів в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах (наказ Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 04.07.2008 р. № 112, втратив чинність на підставі наказу Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації № 660 від 02.12.2014 р.).

Висновки. Отже, проведений огляд та аналіз особливостей та специфіки правового регулювання відносин е-урядування впродовж 2006–2008 років, дав підстави стверджувати наступне.

1. Встановлено, що у 2006 р., в аспекті розвитку загальних засад законодавства про е-урядування, були прийняті законодавчі акти, що регулюють відносини у сфері: – захисту інформації в інформаційних, е-комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах; – організації та діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Втім, родовими нормативно-правовими актами цього року стали урядові Концепції розвитку: – телекомунікацій в Україні; – системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади. Саме вони відіграли ключову роль у подальшому прийнятті законів України про: – адміністративні послуги; – е-ідентифікацію та електронні довірчі послуги; – е-комунікації; – особливості надання публічних (електронних публічних) послуг; – адміністративну процедуру.

2. Виявлено, що основні законодавчі акти, які були прийняті у 2007 р., регулювали відносини у сфері: – розвитку інформаційного суспільства в Україні; – Державного реєстру виборців. Також в цей рік переважало прийняття урядових актів концептуального характеру, в яких наводилося бачення розвитку: – системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки; – інформа-

ційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів; – державного регулювання природних монополій; – інформування громадськості з питань євроатлантичної та європейської інтеграції України.

3. Встановлено, що протягом 2008 р. продовжилася правотворча діяльність уряду, внаслідок якої попередні концепції трансформувалися у державні програми, а нові напрями забезпечувалися відповідними концепціями, зокрема: – впровадження і застосування гід-технологій; – розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки; – створення державної інтегрованої інформаційної системи забезпечення управління рухомими об'єктами. При цьому запропоновано розрізнити поняття «концепція» як рамковий акт, яким схвалюється загальне розуміння змісту, визначального задуму завдань майбутнього програмного документу, та як акт, яким затверджуються основні засади і напрями подальшого розвитку певного напрямку суспільних відносин.

4. Аргументовано, що важливе місце у формуванні законодавства про е-урядування мали нормативно-правові акти, якими були врегульовані такі види відносин: – телекомунікаційні; – інформатизаційні; – інформаційно-правоохоронні; – інформаційно-освітні та інформаційно-наукові; – захисту інформації; – інформаційно-програмні та інформаційно-планові; – інформаційно-міжнародні та інформаційно-європейські; – інформаційно-наглядові; – інформаційно-реєстрові; – інформаційно-просторові; – інформаційно-цифрові; – інформаційно-адміністративні та інформаційно-муніципальні; – інформаційно-екологічні.

Література

1. Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні : Постанова Верховної Ради України від 01.12.2005 р. № 3175-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006., № 15, ст. 131.
2. Про телекомунікації : Закон України від 18.11.2003 р. № 1280-IV (втратив чинність на підставі закону № 1089-IX від 16.12.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text> (дата звернення: 24.09.2024).
3. Council Regulation (EC) No 2117/2005 of 21 December 2005 amending Regulation (EC) No 384/96 on protection against dumped imports from countries not members of the European Community. *Official Journal of the European Union*. Vol. 48. 23 December 2005. L 340. p. 17.
4. Кірін Р.С. Етапи становлення стратегічних засад механізму забезпечення відкритості міста. *Право і суспільство*. 2024. № 2. С. 16-24. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.2.2>

5. Почепцов Г.Г., Чукут С.А. Інформаційна політика: навч. посіб. – К. : Вид-во «Знання», 2006. – 665 с.

6. Дубов Д.В., Дубова С.В. Основи електронного урядування: навч. посіб. – К. : Центр навч. літератури, 2006. 176 с.

7. Клименко І.В., Линьов К.О. Технології електронного урядування. – К. : Центр сприяння інституційному розвитку держ. служби, 2006. – 192 с.

8. Асанова А.А. Електронний уряд як дійовий механізм взаємодії і форма співпраці держави та громадян в інформаційному суспільстві. Державне управління. 2006. №1. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DUTP/20061/txts/TEKNOLOGIYA/06aaavis.pdf> (дата звернення: 24.09.2024).

9. Желюк Т. Організаційно-правові основи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади з використанням інформаційної системи «Електронний уряд». *Наука молода*. 2006. №6. – С. 135–139.

10. Серенок А.О. Принципи організації електронного уряду на місцевому і регіональному рівнях. *Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи*. – Х. : «Магістр», 2006. – С. 136–140.

11. Е-майбутнє та інформаційне право / за ред. М. Швеця. 2-е вид., доп. – К.: НДЦПІ АПрН України. 2006. – 302 с.

12. Chen Y.N., Chen H.M., Huang W. & Ching R.K.H. (2006) E-Government Strategies in Developed and Developing Countries: An Implementation Framework and Case Study. *Journal of Global Information Management*. Vol. 14, № 1. p. 23–46. DOI: <https://doi.org/10.4018/978-1-60566-116-2.ch020>

13. Siau K. & Long Y. (2006) Using Social Development Lenses to Understand E-Government Development. *Journal of Global Information Management*. Vol. 14, № 1. p. 47–62. DOI: <https://doi.org/10.4018/jgim.2006010103>

14. Scott, J. K. (2006). «E» the People: Do U.S. Municipal Government Web Sites Support Public Involvement? *Public Administration Review*, 66(3), p. 341–353. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2006.00593.x>

15. Marc Ernsdorff and Adriana Berbec (2006). Estonia: The short road to e-government and edemocracy. *E-government in Europe*. Routledge. pp. 171-183.

16. Р. Кірін, Правове регулювання відносин е-урядування на етапі інтернетизації діяльності органів влади (2002-2003 рр.). *Юридичний вісник*. 2024. № 3. – С. 148-157. DOI <https://doi.org/10.32782/yuv.v3.2024.17>

17. Кірін Р.С. Етап інтернетизації діяльності органів влади: особливості правового регулювання відносин е-урядування в 2004–2005 рр. *Juris Europensis Scientia*. 2024, № 3. – С. 7-13. DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v3.2024.2>

18. Communication of 8 December 1999 on a Commission initiative for the special European Council of Lisbon, 23 and 24 March 2000 – eEurope – An information society for all. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/europe-an-information-society-for-all.html> (дата звернення: 24.09.2024).

19. Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006-2010 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2005 р. № 1153. *Офіційний вісник України*. 2005. № 49, ст. 3058.

20. Про внесення змін до Закону України «Про захист інформації в автоматизованих системах» :

Закон України від 31 травня 2005 р. № 2594-IV. *Офіційний вісник України*. 2005. № 25, ст. 1396.

21. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах : Закон України від 5 липня 1994 р. № 80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 24.09.2024).

22. Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах : постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2006 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 28.09.2024).

23. Про схвалення Концепції розвитку телекомунікацій в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 07 червня 2006 р. № 316-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/316-2006-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.09.2024).

24. Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій : рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 06.09.2006 р. № 352. *Бюлетень національної комісії з питань регулювання зв'язку України*. 2006. № 9.

25. Про ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій : рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 28.09.2006 р. № 384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr384634-06#Text> (дата звернення: 28.09.2024).

26. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3475-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3475-15#Text> (дата звернення: 28.09.2024).

27. Про електронні комунікації : Закон України від 16 грудня 2020 р. № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text> (дата звернення: 28.09.2024).

28. Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю : Указ Президента України від 31 січня 2006 р. № 80/2006. *Офіційний вісник України*. 2006. № 5, ст. 212.

29. Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2006 році Державної програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.01.2006 р. № 37-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37-2006-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.09.2024).

30. Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2006 році Державної програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2004-2007 роки розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.02.2006 р. № 55-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2006-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.09.2024).

31. Про поліпшення інформування про суспільні процеси в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2006 р. № 460-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/43652689> (дата звернення: 28.09.2024).

32. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації, їх державних замовників та обсягів фінансування : розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2006 р. № 552-р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 45, ст. 3023.

33. Про затвердження плану заходів з розвитку та супроводження Урядової інформаційно-а-

налітичної системи з питань надзвичайних ситуацій на 2006-2010 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 березня 2006 р. № 115-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-2006-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.09.2024).

34. Про затвердження Програми розвитку національної системи масових електронних платежів на 2006–2008 роки : постанова Правління Національного банку України від 30 березня 2006 р. № 121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0121500-06#Text> (дата звернення: 28.09.2024).

35. Про заходи щодо перевірки відповідності стану захищеності програмно-технічного комплексу інформаційно-аналітичної системи «Вибори народних депутатів України» вимогам із захисту інформації в Україні : постанова Центральної виборчої комісії від 17 березня 2006 р. № 990. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0990359-06#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

36. Resolution adopted by the General Assembly on 27 March 2006 [without reference to a Main Committee (A/60/L.50 and Add.1)] 60/252. *World Summit on the Information Society*. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n05/502/72/pdf/n0550272.pdf> (дата звернення: 01.10.2024).

37. Communication from the Commission, of 25 April 2006, i2010 eGovernment Action Plan – *Accelerating eGovernment in Europe for the Benefit of All [COM(2006) 173 final*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/i2010-egovernment-action-plan.html> (дата звернення: 01.10.2024).

38. Регламент Комісії (ЄС) № 1031/2006 від 4 липня 2006 року про імплементацію Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 808/2004 про статистику Співтовариства щодо інформаційного суспільства : Міжнародний документ від 04 липня 2006 р. № 1031/2006. *Офіційний вісник Європейського Союзу*. 2006. / L 186 /, стор. 11.

39. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2006 р. № 90-р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 7, ст. 376.

40. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : Закон України від 9 січня 2007 р. № 537-V. *Офіційний вісник України*. 2007. № 8, ст. 273.

41. Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2007 р. № 653-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/653-2007-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

42. Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22 лютого 2007 р. № 698-V (в редакції закону № 2536-VI від 21.09.2010 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

43. Про затвердження плану заходів, пов'язаних з формуванням інформаційно-телекомунікаційної системи Державного реєстру виборців : розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2007 р. № 691 (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.03.2008 р. № 437-р). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/691-2007-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

44. Про системи класифікації, необхідні для функціонування Державного реєстру виборців : постанова Центральної виборчої комісії від 25 червня

2007 р. № 51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0051359-07#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

45. Про схвалення Концепції Державної програми розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 р. № 285-р. *Офіційний вісник України*. 2007. № 37, ст. 1500.

46. Про схвалення Концепції Державної програми інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана з боротьбою із злочинністю : розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2007 р. № 754-р. *Офіційний вісник України*. 2007. № 71, ст. 2686.

47. Про Концепцію вдосконалення державного регулювання природних монополій : Указ Президента України від 27 вересня 2007 р. № 921/2007. *Офіційний вісник України*. 2007. № 74, ст. 2753.

48. Про схвалення Концепції Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008-2011 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2007 р. № 960-р. *Офіційний вісник України*. 2007. № 86, ст. 3171.

49. Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2007 році Державної програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 р. № 230-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/230-2007-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

50. Про схвалення Концепції Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008-2011 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 липня 2007 р. № 569-р. *Офіційний вісник України*. 2007. № 55, ст. 2232.

51. Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2007 році Державної програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2004-2007 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.03.2007 р. № 89-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/89-2007-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

52. Про затвердження Положення про порядок розроблення, прийняття, перегляду та скасування міжвідомчих нормативних документів системи технічного захисту інформації : наказ Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 22.03.2007 р. № 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0312-07#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

53. Про затвердження Положення про державну експертизу у сфері технічного захисту інформації : наказ Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 16 травня 2007 р. № 93 (у редакції наказу Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 28 серпня 2022 р. № 477). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0820-07#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

54. Про затвердження Порядку формування й користування інформаційним фондом Реєстру інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем органів виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління : наказ Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 24 квітня 2007 р. № 72. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0500-07#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

55. Про впровадження електронного цифрового підпису : наказ Міністерства юстиції України від 08.05.2007 р. № 239/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0239323-07#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

56. Про утворення Центрального державного електронного архіву України та Центрального державного архіву зарубіжної україніки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 р. № 279-р. *Офіційний вісник України*. 2007. № 37, ст. 1499.

57. Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 2006-2008 роки : постановою Верховної Ради України від 4 листопада 2005 р. № 3075-IV. *Офіційний вісник України*. 2005. № 45, ст. 2830.

58. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2007 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.09.2007 р. № 805-р. *Офіційний вісник України*. 2007. № 74, ст. 2760.

59. Директива Європейського Парламенту і Ради 2007/2/ЄС від 14 березня 2007 року про створення Інфраструктури просторової інформації у Європейському Співтоваристві (INSPIRE): Міжнародний документ від 14 березня 2007 р. № 2007/2/ЄС. *Офіційний вісник Європейського Союзу*. 2007. / № L 108 /, стор. 1.

60. Про схвалення Концепції Державної цільової науково-технічної програми впровадження і застосування грид-технологій на 2009-2013 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2008 № 1421-р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 87, ст. 2923.

61. Про затвердження Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008-2011 роки:постанова Кабінету Міністрів України від 28.05.2008р.№502. *Офіційний вісник України*. 2008. №39, ст. 1301.

62. Про затвердження Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008-2011 роки : постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 р. № 594. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/594-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

63. Про затвердження Державної цільової програми розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки : постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2008 р. № 439. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/439-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

64. Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми створення державної інтегрованої інформаційної системи забезпечення управління рухомими об'єктами (зв'язок, навігація, спостереження) : постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2008 р. № 834. *Офіційний вісник України*. 2008. № 71, ст. 2387.

65. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09.11.2011 р. № 1156). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

66. Рекомендація комісії від 15 жовтня 2008 р. про нотифікації, часові рамки і консультації, передба-

чені у статті 7 Директиви Європейського Парламенту і Ради 2002/21/ЄС про спільні регулятивні рамки для мереж та послуг електронного зв'язку (2008/850/ЄС) : Міжнародний документ від 15.10.2008 р. № 2008/850/ЄС. *Офіційний вісник Європейського Союзу*. 2008. / L 301 /, стор. 23.

67. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2008 р. № 976. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

68. Про затвердження плану заходів щодо реалізації у 2008 році Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.05.2008 р. № 784-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784-2008-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

69. Про формування і ведення Національного електронного реєстру антропогенних викидів та абсорбції парникових газів : постанова Кабінету Міністрів України; від 28.05.2008 р. № 504. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

70. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2008 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08.2008 № 1211-р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 70, ст. 2366.

Анотація

Кірін Р. С. Інформаційно-телекомунікаційний підетап (2006–2008 рр.) правового регулювання відносин е-урядування. – Стаття.

Стаття присвячена дослідженню особливостей та історико-правовому аналізу регулювання праввідносин е-урядування впродовж інформаційно-телекомунікаційного підетапу. Встановлено, що у 2006 р. були прийняті законодавчі акти, які регулюють відносини у сфері: – захисту інформації в інформаційних, е-комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах; – організації та діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Родовими актами цього року стали урядові Концепції розвитку: – телекомунікацій в Україні; – системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади. Саме вони відіграли ключову роль у подальшому прийнятті законів України про: – адміністративні послуги; – е-ідентифікацію та електронні довірчі послуги; – е-комунікації; – особливості надання публічних (електронних публічних) послуг; – адміністративну процедуру.

Відзначено, що основні законодавчі акти, які були прийняті у 2007 р., регулювали відносини у сфері: – розвитку інформаційного суспільства в Україні; – Державного реєстру виборців. Також в цей рік переважало прийняття урядових актів концептуального характеру. Протягом 2008 р. продовжилася правотворча діяльність уряду, внаслідок якої попередні концепції трансформувалися у державні програми, а нові напрями забезпечувалися відповідними концепціями. Запропоновано розрізнити поняття «концепція» як рамковий акт, яким схвалюється загальне розуміння змісту, визначального задуму завдань майбутнього програмного документу, та як акт, яким затверджуються основні засади і напрями подальшого розвитку певного напрямку суспільних відносин.

Аргументовано, що важливе місце у формуванні законодавства про е-урядування мали нормативно-правові акти, якими були врегульовані такі види відносин: – телекомунікаційні; – інформатизаційні; – інформаційно-правоохоронні; – інформаційно-освітні та інформаційно-наукові; – захисту інформації; – інформаційно-програмні та інформаційно-планові; – інформаційно-міжнародні та інформаційно-європейські; – інформаційно-наглядові; – інформаційно-реєстрові; – інформаційно-просторові; – інформаційно-цифрові; – інформаційно-адміністративні та інформаційно-муніципальні; – інформаційно-екологічні.

Ключові слова: е-урядування, інформація, телекомунікація, правове регулювання, органи влади, нормативно-правові акти.

Summary

Kirin R. S. Information and telecommunication substage (2006–2008) of legal regulation of e-government relations. – Article.

The article is devoted to the study of the peculiarities and historical and legal analysis of the regulation of e-government relations during the information and telecommunication sub-stage. It is established that in 2006 legislative acts were adopted that regulate relations in the field of: – protection of information in information, e-communication and information and communication systems; – organization and activities of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine. This year's generic acts were the government's Concepts of Development: – telecommunications in Ukraine; – the system of administrative services provided by executive authorities. They played a key role in the subsequent adoption of laws of Ukraine on: – administrative services; – e-identification and electronic trust services; – e-communications; – peculiarities of providing public (electronic public) services; – administrative procedure.

It is noted that the main legislative acts adopted in 2007 regulated relations in the field of: – development of the information society in Ukraine; – the State Register of Voters. This year was also dominated by the adoption of governmental acts of a conceptual nature. In 2008, the government continued its lawmaking activities, as a result of which previous concepts were transformed into state programs and new directions were provided with relevant concepts. The author proposes to distinguish between the concept of “concept” as a framework act which approves the general understanding of the content and the defining idea of the tasks of a future program document, and as an act which approves the basic principles and directions of further development of a certain area of social relations.

The author argues that an important place in the formation of e-government legislation was played by the legal acts which regulated the following types of relations – telecommunication; – informatization; – information and law enforcement; – information and education and information and science; – information protection; – information and program and information planning; – information and international and information and European; – information and supervisory; – information and registry; – information and spatial; – information and digital; – information and administrative and information and municipal; – information and environmental.

Key words: e-governance, information, telecommunications, legal regulation, authorities, regulations.